

Vastaus Anniina Kostilaisen ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen päiväkotiruoan laadun parantamiseksi

VD/839/00.02.00.03/2017
KN/EL-H/HP/ET/TE/SA-V/OK/NJ

Anniina Kostilainen ja 22 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suomessa on huomattavasti tiukemmat laatuvaatimukset ruoan kasvatuksessa kuin useimmissa maatalousmaissa. Silti Vantaan päiväkodeissa suomalaisen ravinnon osuus on vain 57 %. Päiväkodissa tarjottava ateria on lasten kasvun ja kehityksen kannalta hyvin tärkeä, ja on monille lapsille päivän ainoa kunnon ateria. Ravinnon laatu ei vaikuta ainoastaan kasvun, vaan myös aivojen, hermojen ja ruoansulatuselimistön kehittymiseen. Ravinnolla on suuri merkitys myös oppimiseen ja keskittymiskykyyn.

Esitämme, että suomalaisten raaka-aineiden osuus päiväkotiruoassa nostetaan 75 prosenttiin vaiheittain vuoden 2018 loppuun mennessä. Esitämme myös, että lasten ravinnossa pyritään koko ajan nostamaan luomu- ja lähiruoan osuutta.”

Kaupunginvaltuusto 23.1.2017 § 16

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistystoimen toimiala ja hankintakeskuksen ostoyksikkö toteavat vastauksenaan aloitteeseen seuraavaa:

Vantaan kaupungin päiväkotien ateriapalveluista Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy (myöhemmin Vantti) tuottaa 89 %:a ja loput 11 %:a ostetaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Vantin päiväkodeille tuottamissa aterioissa kotimaisen ravinnon osuus on tällä hetkellä tuo kysymyksessä mainittu 57 %. Muiden palveluntuottajien päiväkotiaaterioissa kotimaisuusaste vaihtelee 72–75 %:n välillä. Näin ollen Vantaalla päiväkodeissa tarjottavien aterioiden kotimaisuusaste on 59 %.

Kotimaisuusasteen nostaminen Vantin ateriapalveluissa on haasteellista, sillä se edellyttäisi kaikkien tällä hetkellä pohjoismaista ja Euroopasta ostettavien elintarvikkeiden ja raaka-aineiden ostamista Suomesta. Tämä ei kuitenkaan ole käytännössä mahdollista, sillä Vantti on Vantaan kaupungin tytäryhtiönä julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) mukainen hankintayksikkö ja joutuu siten kilpailuttamaan elintarvikehankintansa hankintalakia noudattaen. Julkisten hankintojen kilpailutuksessa ei voida esittää vaatimusta elintarvikkeiden kotimaisuudesta, sillä tällainen vaatimus on Euroopan unionin tavaroiden vapaata liikkumista koskevien yhteisösäännösten vastainen ja siten syrjivä valintaperuste. Toki kilpailutuksissa painotetaan erityisesti hinta-laatusuhdetta, terveellisyyttä, tuoteturvallisuutta sekä alkuperämaahan ja jäljitettävyyteen liittyviä ominaisuuksia.

Luomutuotteiden osuus päiväkotien aterioista on 2 % eli aamupalalla tarjotaan luomutuotteista tehtyä puuro kolme kertaa viikossa.

Vantaa kaupungin päiväkotien aterioiden raaka-aineiden ostomäärät ovat niin suuria, että vain harvoja luomutuotteita on saatavilla jatkuvaan käyttöön kaikkiin päiväkoteihin vuoden ympäri. Luomutuotteissa viljatuotteiden sekä pastojen saatavuus on hyvä. Lisäksi maito, kaalia ja porkkana voisivat olla tuotteita, jotka ovat helposti saatavissa luomuna. Täytyy muistaa, että luomujuureksilla on myös työllistävä vaikutus, sillä niitä ei ole saatavilla kuorittuna ja paloiteltuna. Luomutuotteiden hintavaikutus olisi karkeasti + 5 – 35 senttiä / annos tai ateria tuotteesta riippuen.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Anniina Kostilaiselle ja 22 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun.

Sivistystoimen toimiala ja hankintakeskuksen ostoyksikkö toteavat vastauksenaan ja lisäselvityksenään aloitteeseen seuraavaa:

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2017) mahdollistaa ympäristö- ja sosiaalisen vastuun näkökohtien huomioimisen hankinnoissa. Pääasialliset keinot ovat ympäristömerkit ja -järjestelmät sekä vastuullisen tuotannon mm. Reilun Kaupan merkin omaavien tuotteiden hankkiminen. Kaupungin hankinnoissa tehdään jatkuvasti konkreettista työtä ympäristö- ja sosiaalisen vastuun näkökulmien huomioimiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö ja Motivan hankintapalvelut ovat hankintayksiköiden, tuottajien ja asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä laatineet elintarvikkeiden sekä ateriapalveluiden hankintaan erinomaiset ohjeet ja kriteerit. Vantaan hankinta- ja vastuullisuusasiantuntijat ovat osallistuneet edellä mainittujen ohjeiden ja kriteerien laadintaan. Vantaan kaupungin ateriapalveluiden ja elintarvikkeiden hankinnoissa hyödynnetään näitä ohjeita ja kriteereitä.

Vantaan kaupunki on Reilun Kaupan kaupunki ja siten sitoutunut edistämään reilun kaupan tuotteiden osuutta ja näkyvyyttä kaupungin hankinnoissa. Reilun kaupan arvonimen saamiseen liittyy viisi ehtoa: 1. kaupunki käyttää Reilun kaupan tuotteita, 2. kaupungissa toimii kannatustyöryhmä, 3. tuotteita löytyy paikallisista kaupoista ja kahviloista, 4. Reilun kaupan tuotteita käytetään kunnan alueella esim. seurakunnissa ja yrityksissä sekä 5. kaupunki viestii ja osallistuu. Reilun kaupan arvonimeen ei sisälly kotimaisten tuotteiden käytön edistäminen.

Kaupunki on onnistunut nykyisten määrärahojen puitteissa hankkimaan laadukasta ja monipuolista ruokaa mm. kasviruokavaihtoehto on aina tarjolla ja parasta aikaa on käynnissä vegaaniruokakokeilu muutamassa peruskoulussa.

On kuitenkin todettava, että nykyisellä yksikkökustannuksella on mahdotonta kasvattaa kotimaisuusastetta tai nostaa luomu- ja lähituotteiden osuutta, lukuun ottamatta yksittäisiä tuotteita, kuten luomupiimä tai -viili.

Nykyinen budjettikehys ei anna mahdollisuutta ateriapalveluiden osuuden kasvattamiseen, joten kehityksen kasvattamiseen tulee tehdä valtuuston esitys. Kotimaisuuden osuuden nostaminen (57 -> 75%) sekä luomuraaka-aineiden osuuden nostaminen nostaa kustannustasoa, jota ei ole huomioitu 2018 kehysesityksessä.

Arvioitu hintavaikutus on ateriakohtaisesti 5 – 35 senttiä. Varhaiskasvatuksen aterioita tarjotaan kolme 10 030 lapselle (aamupala, lounas, välipala) 225 toimintapäivänä vuodessa. Varhaiskasvatuksen osalta hintavaikutus on arviolta vuositasona 338 512,5 euroa - 2 369 587,5 euroa.

Perusopetuksessa tarjotaan lounas 22 226 lapselle 190 toimintapäivänä vuodessa. Perusopetuksen osalta hintavaikutus on arviolta vuositasona 211 147 euroa - 1 478 029 euroa.

Tarkemman hintavaikutuksen määrittelyyn tulee käydä tuotekohtaista markkinaselvitystä sopimuskumppaneiden kanssa. Kaupungilla on osaaminen ja valmius hankkia kotimaista, luomu- sekä Reilun kaupan tuotteita.

Kaupunginhallitus 12.6.2017 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Anniina Kostilaiselle ja 22 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 28.8.2017 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Anniina Kostilaisen ja 22 muun valtuutetun aloite päiväkotiruoan laadun parantamiseksi

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, puh. 09 8392 2913, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi